

EBA/GL/2016/05

07/11/2016

Wytyczne

dotyczące komunikacji pomiędzy
właściwymi organami nadzorującymi
instytucje kredytowe a biegłym(i)
rewidentem(-ami) i firmą(-ami)
audytorską(-imi) w sprawie
przeprowadzania ustawowych badań
instytucji kredytowych

1. Zgodność i obowiązki prawodawcze

Status niniejszych wytycznych

1. Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010¹. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 właściwe organy i instytucje finansowe dokładają wszelkich starań, aby zastosować się do tych wytycznych i zaleceń.
2. Wytyczne przedstawiają stanowisko EUNB w sprawie odpowiednich praktyk nadzoru w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego lub tego, jak należy stosować prawo europejskie w konkretnym obszarze. Właściwe organy określone w art. 4 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, do których wytyczne mają zastosowanie, powinny stosować się do wytycznych poprzez wprowadzenie ich odpowiednio do swoich praktyk (np. poprzez dostosowanie swoich ram prawnych lub procesów nadzorczych), również jeżeli wytyczne są skierowane przede wszystkim do instytucji.

Wymogi dotyczące sprawozdawczości

3. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 właściwe organy muszą poinformować EUNB, czy stosują się lub czy zamierzą zastosować się do niniejszych wytycznych lub danego zalecenia lub podają powody niestosowania się do dnia 09.01.2017. W przypadku braku informacji w tym terminie właściwe organy zostaną uznane przez EUNB za niestosujące się do niniejszych wytycznych. Informacje należy przekazać poprzez wysłanie formularza dostępnego na stronie internetowej EUNB na compliance@eba.europa.eu z dopiskiem „EBA/GL/2016/05”. Informacje przekazują osoby upoważnione do informowania o niestosowaniu się do wytycznych w imieniu właściwych organów. Wszelkie zmiany dotyczące stosowania się do wytycznych także należy zgłaszać do EUNB.
4. Zgodnie z art. 16 ust. 3 przekazywane informacje publikuje się na stronie internetowej EUNB.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

2. Przedmiot, zakres stosowania, adresaci i definicje

2.1 Przedmiot

5. Niniejsze wytyczne określają, zgodnie z treścią art. 12 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 537/2014², wymagania dotyczące skutecznego dialogu pomiędzy właściwymi organami nadzorującymi instytucje kredytowe (zwanymi dalej odpowiednio „właściwymi organami” i „instytucjami kredytowymi”) z jednej strony, a biegłym(i) rewidentem(-ami) i firmą(-ami) audytorską(-imi) (zwanymi dalej „biegłymi rewidentami”) z drugiej strony.
6. Niniejsze wytyczne zostały opracowane celem ułatwienia nadzoru nad instytucjami kredytowymi poprzez promowanie skutecznej komunikacji pomiędzy właściwymi organami a biegłymi rewidentami.

2.2 Zakres stosowania

7. Wytyczne mają zastosowanie do komunikacji pomiędzy właściwymi organami a biegłymi rewidentami w ramach sprawowanych przez nich, odpowiednio, funkcji nadzoru i przeprowadzania badań ustawowych instytucji kredytowych.
8. Niniejsze wytyczne odnoszą się w szczególności do komunikacji pomiędzy właściwym organem a biegłym rewidentem lub grupą biegłych rewidentów instytucji kredytowej (komunikacja dotycząca danej instytucji, zgodnie z treścią punktu 5), a także do komunikacji zbiorowej między właściwymi organami a biegłymi rewidentami (komunikacja grupowa, zgodnie z treścią punktu 6).
9. Niniejsze wytyczne nie mają wpływu na „obowiązek zgłaszania” przez biegłego rewidenta, określony w art. 63 ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE² oraz art. 12 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 537/2014.

2.3 Adresaci

10. Niniejsze wytyczne są skierowane do właściwych organów, o których mowa w ppkt (i) art. 4 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

2.4 Definicje

11. O ile nie określono inaczej, pojęcia stosowane i zdefiniowane w dyrektywie 2006/43/WE³, rozporządzeniu (UE) nr 537/2014 i dyrektywie 2013/36/UE mają w niniejszych wytycznych takie samo znaczenie. Do celów niniejszych wytycznych stosuje się następujące definicje:

Szczegółowa komunikacja	Komunikacja w przypadkach określonych w pkt 22 i 23, odbywająca się z większą częstotliwością, sformalizowana i/lub udokumentowana, służąca uzyskaniu bardziej szczegółowych informacji na temat instytucji kredytowej, kiedy potrzebne są lub podejmowane wzmożone działania nadzorcze.
Istotne informacje	Informacje uzyskane w trakcie nadzoru lub badania ustawowego instytucji kredytowej, które mogłyby zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję właściwego organu lub audytora, którzy potrzebują tych informacji do wykonywania swoich obowiązków zawodowych.
Informacje dotyczące danej instytucji	Informacje dotyczące danej instytucji kredytowej
Informacje dotyczące danego sektora	Informacje dotycząca całości lub części sektora, w którym funkcjonuje instytucja kredytowa.
Osoba dysponująca niezbędną wiedzą	Osoba pracująca dla właściwego organu lub biegły rewident, który posiada niezbędną wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie związane z konkretnym zagadnieniem będącym przedmiotem rozważań.
Osoba poinformowana	Osoba pracująca dla właściwego organu lub biegły rewident, który posiada wystarczające i aktualne informacje na temat profilu ryzyka, wielkości i złożoności działalności danej instytucji kredytowej, a także wiedzę na temat konkretnego zagadnienia-będącego przedmiotem rozważań.
Osoba upoważniona	Osoba pracująca dla właściwego organu lub biegły rewident, który jest uprawniony do działania w imieniu swojej

³ Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 87).

organizacji, przekazywania informacji i, jeśli to konieczne, podejmowania odpowiednich decyzji dotyczących danej kwestii będącej przedmiotem rozważań.

Lider zespołu nadzorczego

Członek personelu właściwego organu odpowiedzialnego za organizację i koordynację prac w zespole nadzorczym prowadzącym nadzór nad instytucją kredytową.

Spotkanie dwustronne

Spotkanie, w którym uczestniczy właściwy organ i biegły rewident instytucji kredytowej.

Spotkanie trójstronne

Spotkanie, w którym uczestniczy właściwy organ, biegły rewident i instytucja kredytowa.

3. Wykonanie

Data rozpoczęcia stosowania

12. Niniejsze wytyczne stosuje się od dnia 31 marca 2017 r.

4. Ogólne ramy komunikacji pomiędzy właściwymi organami i biegłymi rewidentami

13. Właściwe organy i biegli rewidenci są odpowiedzialni za skuteczny dialog między sobą, zgodnie z treścią art. 12 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 537/2014.
14. Komunikacja nawiązana między właściwymi organami i biegłymi rewidentami powinna być otwarta i konstruktywna, i oczekuje się, że będzie można dostosować ją do nieoczekiwanych zmian w przyszłości.
15. Właściwe organy i biegli rewidenci powinni ustanowić odpowiednie procesy i uwzględnić je w celu nawiązania i prowadzenia skutecznej komunikacji.
16. Właściwe organy i biegli rewidenci powinni przyczynić się do budowania wzajemnego zrozumienia w zakresie swoich ról i obowiązków.
17. Strony powinny wypełniać swoje obowiązki, a żadna z nich nie może wykorzystywać pracy drugiej strony, by wywiązać się z własnych obowiązków. Nadzorowana instytucja kredytowa powinna pozostać głównym źródłem informacji dla stron w zakresie wykonywanych przez nie zadań.
18. Skuteczna komunikacja między właściwymi organami i biegłymi rewidentami powinna ułatwiać wymianę informacji dotyczących instytucji kredytowej, które są istotne dla wypełniania przez właściwe organy i biegłych rewidentów swoich obowiązków. Podczas wymiany informacji należy wziąć pod uwagę różne obowiązki właściwych organów i biegłych rewidentów, które wynikają z różnic zakresu i celu pełnionych przez nich funkcji.
19. Wszelkie informacje udostępniane podczas komunikacji między właściwymi organami a biegłymi rewidentami podlegają wymogom poufności określonym w sekcji II rozdziału 1 tytułu VII dyrektywy 2013/36/UE, a ujawnienie przez biegłych rewidentów w dobrej wierze właściwym organom wszelkich informacji w ramach prowadzonej komunikacji nie stanowi naruszenia ograniczeń umownych lub prawnych dotyczących ujawniania informacji zgodnie z treścią art. 12 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 537/2014.
20. Właściwe organy powinny przyjąć proporcjonalne podejście do komunikacji z biegłymi rewidentami i wykorzystywać swoje zasoby w sposób efektywny, aby nawiązać skuteczną komunikację.

21. Proporcjonalne podejście do stosowania tych wytycznych ma na celu dostosowanie elementów komunikacji pomiędzy właściwymi organami i biegłymi rewidentami, zgodnie z treścią pkt 5 i 6 niniejszych wytycznych (zakres udostępnianych informacji, formy komunikacji, uczestnicy komunikacji, częstotliwość i czas komunikacji, zbiorowa komunikacja z biegłymi rewidentami) do rozmiarów instytucji kredytowej, jej organizacji wewnętrznej oraz charakteru, zakresu i złożoności prowadzonej przez nią działalności, aby osiągnąć cel niniejszych wytycznych.
22. Szczegółową komunikację prowadzi się przede wszystkim z biegłymi rewidentami instytucji kredytowych, o których mowa w art. 131 dyrektywy 2013/36/UE (globalne instytucje o znaczeniu systemowym (G-SII)⁴ i innymi instytucjami o znaczeniu systemowym (O-SII)⁵), oraz z innymi instytucjami wskazanymi przez właściwe organy na podstawie oceny wielkości i organizacji wewnętrznej instytucji kredytowej, jak również charakteru, zakresu i złożoności jej działalności.
23. Ponadto właściwe organy powinny na bieżąco oceniać, czy konieczna jest szczegółowa komunikacja z biegłym rewidentem jakiegokolwiek instytucji kredytowej w związku z doraźnymi i pojawiającymi się problemami, takimi jak:
 - istotne wyniki i wnioski z przeprowadzonych ocen nadzorczych lub badań ustawowych,
 - ostatnie zmiany, które mogą mieć wpływ na ocenę ryzyka lub poziom działań nadzorczych w stosunku do instytucji kredytowej,
 - zmiana biegłego rewidenta powołanego do przeprowadzenia badania ustawowego instytucji kredytowej (m.in. gdy nowy biegły rewident wchodzi na rynek badań ustawowych w instytucjach kredytowych)
 - zwolnienie lub dymisja biegłego rewidenta w trakcie badania ustawowego.

⁴ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1222/2014 z dnia 8 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego 2013/36/UE i Rady w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia metody identyfikacji globalnych instytucji o znaczeniu systemowym oraz definiowania podkategorii globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (Dz.U. L 330 z 15.11.14, s. 27).

⁵ Wytyczne EBA w sprawie kryteriów określania warunków stosowania art. 131 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE (CRD) w odniesieniu do oceny innych instytucji o znaczeniu systemowym (EBA/GL/2014/10).

5. Komunikacja pomiędzy właściwymi organami i biegłymi rewidentami instytucji kredytowej

Zakres udostępnianych informacji

Zasada nr 1: Udostępniane informacje powinny odpowiadać zadaniom realizowanym przez obie strony z uwzględnieniem istotności informacji.

24. Właściwe organy powinny określić we współpracy z biegłymi rewidentami obszary wspólnego zainteresowania właściwych organów i audytorów, w których wymiana istotnych informacji może ułatwić nadzór i potencjalnie wpływać na badanie ustawowe.
25. Podejmując decyzję o udostępnianiu informacji, należy zwrócić uwagę na ich istotność, w tym prawdopodobieństwo i zakres wpływu na nadzór i badanie ustawowe instytucji kredytowej.
26. Rodzaje udostępnianych informacji:
 - a. dotyczące konkretnej instytucji
 - b. dotyczące konkretnej branży
 - c. bieżące zagadnienia
 - d. pojawiające się problemy.
27. Załącznik do niniejszych wytycznych zawiera niepełny wykaz obszarów i zagadnień, które mogą być przekazywane pomiędzy właściwymi organami a biegłymi rewidentami.
28. Aby zapewnić skuteczną komunikację i wymianę informacji, właściwe organy powinny, jeśli to możliwe, przygotować listę zagadnień będących przedmiotem dyskusji. Właściwe organy powinny skonsultować się z biegłymi rewidentami w zakresie zasadności tej listy i zachęcić ich do podzielenia się sugestiami na ten temat.

Zasada nr 2: Właściwe organy powinny wymagać od biegłych rewidentów przekazania informacji na temat wszelkich kwestii, które są istotne z punktu widzenia nadzoru nad instytucją kredytową.

29. Żądane informacje mogą obejmować informacje odnoszące się do procedur kontrolnych, istotne dowody uzyskane z badania i wnioski biegłych rewidentów, jeżeli w ocenie właściwego organu takie informacje mogą ułatwić wykonywanie zadań nadzorczych.

30. Istotne informacje oznaczają informacje i wiedzę uzyskane w trakcie badania ustawowego i związane, choć nie ograniczone do obszarów, które opisano szczegółowo w załączniku do niniejszych wytycznych wraz z niepełnym wykazem zagadnień:
- otoczenie zewnętrzne oraz profil ryzyka instytucji kredytowej
 - ład korporacyjny i kontrole wewnętrzne
 - zdolność instytucji kredytowej do kontynuacji działalności
 - podjęcie kontrolne
 - sprawozdania finansowe, wycena aktywów i pasywów oraz ujawnienia
 - Raport z badania biegłego rewidenta i komunikacja z organem zarządzającym instytucji kredytowej, kadłą kierowniczą wyższego szczebla lub komitetem audytu instytucji kredytowej, lub organem realizującym równoważne funkcje w instytucji kredytowej, w istotnych sprawach związanych ze sprawozdawczością finansową i funkcjami kontroli
 - główne ustalenia przeprowadzonych procedur kontroli i wnioski.
31. W przypadku szczegółowej komunikacji, właściwe organy powinny omówić z biegłymi rewidentami przynajmniej podjęcie kontrolne, sprawozdanie z kontroli i komunikację biegłych rewidentów z organem zarządzającym instytucji kredytowej, kadłą kierowniczą wyższego szczebla lub komitetem audytu instytucji kredytowej, lub organem realizującym równoważne funkcje w instytucji kredytowej, istotne sprawy związane ze sprawozdawczością finansową i funkcjami kontroli, w tym sprawozdania z badania oraz dodatkowe sprawozdanie komitetu audytu, o których mowa, odpowiednio, w art. 10 i 11 rozporządzenia (UE) nr 537/2014 oraz zgodnie ze szczegółowym opisem zawartym w załączniku do niniejszych wytycznych. W szczególności, na potrzeby dyskusji na temat podjęcia kontrolnego, właściwe organy mogą uwzględnić wszelkie ustalenia i wnioski z nadzoru nad instytucją kredytową.

Zasada nr 3: Właściwe organy powinny udostępniać audytorom informacje w kwestiach mających znaczenie dla badania ustawowego instytucji kredytowej.

32. Istotne informacje, które powinny wymieniać między sobą właściwe organy i biegli rewidentenci obejmują zagadnienia, które pojawiają się w procesie nadzoru, i które w opinii właściwego organu mogą mieć istotne znaczenie dla badania ustawowego instytucji kredytowej.
33. Stosowne informacje oznaczają informacje i wiedzę powstające w procesie nadzoru i związane, ale nie ograniczone do obszarów, które opisano szczegółowo w załączniku do niniejszych wytycznych wraz z niepełnym wykazem zagadnień:
- Otoczenie zewnętrzne oraz profil ryzyka instytucji kredytowej

- b. Ład korporacyjny i kontrole wewnętrzne
 - c. Zdolność instytucji kredytowej do kontynuacji działalności
 - d. Sprawozdania finansowe, wyceny aktywów i pasywów oraz ujawnienia
 - e. Oceny i działania nadzorcze.
34. Ponadto właściwe organy mogą przekazywać biegłym rewidentom informacje na temat wszelkich bieżących lub pojawiających się problemów mających wpływ na branżę, w której działa instytucja kredytowa, takich jak zmiany w przepisach lub zmiany na poziomie makroekonomicznym i wyniki przeglądów tematycznych i ocen wzajemnych przeprowadzanych w branży, w której funkcjonuje dana instytucja kredytowa.

Formy komunikacji

Zasada nr 4: Właściwe organy i biegli rewidenci powinni nawiązać skuteczną komunikację za pośrednictwem odpowiednich kanałów komunikacji.

35. Formy komunikacji można ogólnie sklasyfikować jako:
- pisemne (na przykład e-mail lub faks) i ustne (m.in. bezpośrednio spotkania lub komunikacja zdalna, np. rozmowy telefoniczne)
 - regularne (np. sprawozdania z badania) i ad hoc (np. treść nowych przepisów).
36. Komunikacji pisemnej wymagają te przypadki, w których ważne jest zapewnienie przejrzystości przekazu lub zachowanie zapisu dokumentującego komunikację. Właściwe organy powinny rozważyć pisemną formę komunikacji, kiedy odnosi się ona do następujących kwestii:
- sprawozdanie z badania i komunikacja pomiędzy biegłym rewidentem a organem zarządzającym, kadrą kierowniczą wyższego szczebla lub komitetem audytu instytucji kredytowej, lub organem realizującym równoważne funkcje w instytucji kredytowej, w istotnych sprawach związanych ze sprawozdawczością finansową i funkcjami kontroli
 - ustalenia i wnioski z procedur kontrolnych i procesów nadzoru
 - złożone kwestie techniczne
 - pojawiające się problemy
 - zmiany w przepisach.

37. Bezpośrednie spotkania między właściwymi organami i biegłymi rewidentami powinny odbywać się w celu ułatwienia otwartej i skutecznej komunikacji, zwłaszcza w przypadku komunikacji szczegółowej.

Uczestnicy komunikacji

Zasada nr 5: Uczestnikami komunikacji powinny być dysponujące odpowiednią wiedzą, poinformowane i upoważnione osoby reprezentujące obie strony.

38. Głównymi uczestnikami komunikacji powinni być lider zespołu nadzorczego i kluczowy partner firmy audytorskiej.
39. W przypadkach komunikacji pomiędzy osobami innymi niż lider zespołu nadzorczego i kluczowy partner firmy audytorskiej, zarówno lider zespołu nadzorczego, jak i kluczowy partner firmy audytorskiej powinni zostać poinformowani bez zbędnej zwłoki przez strony, które reprezentują, o omawianych zagadnieniach oraz wynikach komunikacji.
40. Właściwe organy powinny ocenić celowość organizowania spotkań trójstronnych, w szczególności w przypadku komunikacji szczegółowej. Dokonując takiej oceny, właściwe organy powinny rozważyć, czy:
- wyjaśnienia przedstawione przez organ zarządzający instytucją kredytową, kadre zarządzającą wyższego szczebla lub komitet audytu, lub organ pełniący równoważne funkcje w instytucji kredytowej, są niezbędne dla konkretnej sprawy omawianej przez właściwe organy i biegłych rewidentów
 - konieczna jest koordynacja działań właściwego organu, biegłego rewidenta oraz instytucji kredytowej.
41. Spotkania trójstronne powinny być organizowane w uzupełnieniu spotkań dwustronnych. W spotkaniach trójstronnych mogą uczestniczyć, w zależności od potrzeb, członkowie komitetu audytu instytucji kredytowej, audytorzy wewnętrzni, eksperci w zakresie kluczowych funkcji kontrolnych lub członkowie organu zarządzającego instytucji kredytowej i kadra kierownicza wyższego szczebla.
42. Jeżeli właściwy organ uzna, że ułatwiłoby to wykonywanie zadań nadzorczych, i z zastrzeżeniem zasad zachowania tajemnicy zawodowej zawartych w przepisach prawnych Unii Europejskiej lub przepisach prawa krajowego, właściwe organy mogą zaprosić przedstawicieli innych właściwych władz publicznych (m.in. odpowiedzialnych za nadzór nad rynkami finansowymi, publiczny nadzór biegłych rewidentów lub likwidację instytucji kredytowych) na spotkania z biegłymi rewidentami, lub poinformować te organy o wynikach rozmów z biegłymi rewidentami.

43. Skuteczna komunikacja pomiędzy właściwymi organami a biegłymi rewidentami powinna zakładać zabezpieczenie ciągłości komunikacji, niezależnie od rotacji zaangażowanych pracowników. Właściwe organy powinny zachować własne, wewnętrzne zapisy komunikacji w celu zapewnienia, że następcy pracowników mają dostęp do wystarczających informacji na temat dotychczas prowadzonej komunikacji. Informacje te mogą obejmować:
- protokoły lub streszczenia protokołów,
 - najważniejsze omawiane kwestie,
 - wnioski z dyskusji,
 - przyszłe działania.

Częstotliwość i czas komunikacji

Zasada nr 6: Komunikacja pomiędzy właściwymi organami a biegłymi rewidentami powinna mieć miejsce tak często, by zapewnić terminową wymianę istotnych informacji.

44. Właściwe organy powinny ustalić odpowiednią częstotliwość i czas komunikacji z biegłymi rewidentami, co umożliwi terminową wymianę informacji na temat istotnych zagadnień zidentyfikowanych w trakcie wykonywania obowiązków.
45. Właściwe organy powinny konsultować się z biegłymi rewidentami na temat częstotliwości i czasu komunikacji.
46. Komunikacja może odbywać się na każdym etapie procesów nadzoru lub procesów kontroli, w tym:
- podczas przygotowywania i planowania inspekcji nadzorczych (na miejscu lub zza biurka)
 - podczas przeprowadzania inspekcji nadzorczych (na miejscu lub zza biurka)
 - po zakończeniu inspekcji nadzorczych (na miejscu lub zza biurka)
 - podczas przygotowywania i planowania badania ustawowego
 - przed podpisaniem sprawozdania z badania
 - po podpisaniu sprawozdania z badania.
47. Właściwe organy powinny na bieżąco oceniać, czy pojawiły się problemy, które wymagają zmiany częstotliwości i czasu trwania komunikacji lub też zapoczątkowania komunikacji na zasadzie ad hoc. Mogą one obejmować kwestie mające wpływ na całą branżę, w której działa dana instytucja kredytowa lub jej część (np. warunki makroekonomiczne), lub sprawy

dotyczące danej instytucji kredytowej (np. ustalenia w ramach procesów nadzorczych lub procedur kontroli, lub przypadki, w których konieczne są dalsze wyjaśnienia dotyczące konkretnego problemu).

48. W przypadku komunikacji szczegółowej, dwustronne spotkania powinny odbywać się co najmniej raz do roku.

6. Komunikacja zbiorowa pomiędzy właściwymi organami i biegłymi rewidentami

Zasada nr 7: Komunikacja zbiorowa pomiędzy właściwymi organami i biegłymi rewidentami powinna mieć miejsce tak często, jak to konieczne, aby zapewnić terminową wymianę informacji na temat zagadnień istotnych dla realizacji zadań nadzorczych i badania ustawowego instytucji kredytowych.

49. Właściwe organy i biegli rewidenty wspólnie (jako grupa rewidentów lub reprezentująca ich organizacja zawodowa) powinni dążyć do wypracowania porozumienia co do obecnych i przyszłych zmian, mających wpływ na nadzór i badania ustawowe instytucji kredytowych.
50. Właściwe organy powinny spotykać się z biegłymi audytorami przynajmniej raz w roku, niezależnie od spotkań organizowanych indywidualnie pomiędzy właściwym organem a biegłym rewidentem jednej lub kilku instytucji kredytowych.
51. Komunikacja może mieć miejsce na każdym etapie procesów nadzoru lub kontroli, a właściwe organy powinny skonsultować się z biegłymi rewidentami, by omówić kwestie częstotliwości i czasu komunikacji.
52. Załącznik do niniejszych wytycznych zawiera niepełny wykaz obszarów i zagadnień, których mogą dotyczyć informacje przekazywane w stosownych przypadkach zbiorowo przez właściwe organy i biegłych rewidentów.
53. Jeżeli właściwy organ uzna, że ułatwi to wykonywanie zadań nadzorczych, właściwe organy mogą zaprosić inne właściwe organy odpowiedzialne za nadzór nad instytucjami kredytowymi lub właściwe władze publiczne (m.in. odpowiedzialne za nadzór nad rynkami finansowymi lub za nadzór publiczny biegłych rewidentów) i stowarzyszenia (np. stowarzyszenia reprezentujące sektor bankowości, rachunkowości lub rewizji finansowej) na spotkania grupowe, lub poinformować te organy i stowarzyszenia o wynikach rozmów z biegłymi rewidentami.

Załącznik – Obszary i zagadnienia dot. komunikacji między właściwymi organami i biegłymi rewidentami

54. Niniejszy załącznik stanowi niepełny wykaz obszarów i zagadnień, które mogą być przekazywane między właściwymi organami i biegłymi rewidentami instytucji kredytowej lub, w stosownych przypadkach, biegłymi rewidentami łącznie, w ramach stosowania niniejszych wytycznych. Zagadnienia wymienione poniżej są pogrupowane tematycznie, niezależnie od podmiotu przekazującego informacje.

Otoczenie zewnętrzne oraz profil ryzyka instytucji kredytowej

- a. Ocena i zakres ryzyka: oceny właściwego organu i biegłych rewidentów w świetle otoczenia zewnętrznego oraz wyników instytucji kredytowej, modelu biznesowego, struktury korporacyjnej, koncentracji ryzyka i apetytu na ryzyko instytucji kredytowej (w tym wszelkich zmian w tym zakresie).
- b. Zmiany w przepisach.
- c. Zmiany w zakresie standardów rachunkowości i rewizji finansowej.
- d. Zmiany na poziomie makroekonomicznym mające wpływ na branżę danej instytucji kredytowej.

Ład korporacyjny i kontrole wewnętrzne

- a. Kultura, filozofia i styl działania organu zarządzającego instytucją kredytową (w tym jakość ładu korporacyjnego i koncentracja / podział władzy między członkami organu zarządzającego).
- b. Odpowiedni dobór członków organu zarządzającego instytucji kredytowej, kadry kierowniczej wyższego szczebla lub członków komitetu audytu instytucji kredytowej, lub organu realizującego równoważne funkcje w instytucji kredytowej, w istotnych sprawach związanych z funkcjami sprawozdawczości finansowej i funkcjami kontroli (w tym realizacją strukturalnych wewnętrznych zmian zarządzania i procesów restrukturyzacji organizacji).
- c. Rola komitetu audytu lub organu realizującego równoważne funkcje w instytucji kredytowej w zakresie nadzoru nad procesem sprawozdawczości finansowej.
- d. Jakość relacji komitetu audytu lub organu realizującego równoważne funkcje w instytucji kredytowej z biegłymi rewidentami.

- e. Uwagi dotyczące kontroli wewnętrznych (na przykład opinia biegłych rewidentów w sprawie opisu zawartego w oświadczeniu o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego zgodnie z art. 20 dyrektywy 2013/34/UE⁶, głównych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej w odniesieniu do procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności zarządzania, środowiska kontroli, stosowania i monitorowania kontroli, jakości kluczowych funkcji kontrolnych i systemów informatycznych), wyników badań kontroli wewnętrznych przeprowadzonych przez biegłego rewidenta i ich konsekwencji dla podejścia kontrolnego (na przykład ich wpływu na stopień realizacji bezpośredniej weryfikacji i wykorzystania ekspertów w badaniu ustawowym).
- f. Istotne braki w procesach kontroli wewnętrznej (na przykład istotne niedociągnięcia w zakresie kontroli ujawnione w procesach sprawozdawczości finansowej instytucji kredytowej) oraz uwagi biegłych rewidentów na temat spraw, które mają istotne znaczenie dla obowiązków członków organu zarządzającego instytucji kredytowej, kadry kierowniczej wyższego szczebla lub komitetu audytu instytucji kredytowej bądź członków organu realizującego równoważne funkcje w instytucji kredytowej w zakresie nadzoru nad strategią instytucji kredytowej lub nad obowiązkami instytucji kredytowej związanymi z jej odpowiedzialnością. W odpowiednich przypadkach można tu uwzględnić uwagi biegłego rewidenta dotyczące skuteczności funkcji audytu wewnętrznego, funkcji zarządzania ryzykiem oraz funkcji zgodności z przepisami (w tym oceny ryzyka nadużyć, szczególnie ze względu na niedociągnięcia w zakresie kontroli wewnętrznych).

Zdolność instytucji kredytowej do kontynuacji działalności

- a. Ocena zagrożeń związanych z ciągłym funkcjonowaniem instytucji kredytowej, w tym zagrożeń związanych z adekwatnością kapitałową (takich jak ryzyko kredytowe, rynkowe i operacyjne oraz minimalny wymóg funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych »MREL«), zagrożeń związanych z dużą ekspozycją, dźwignią finansową, płynnością i finansowaniem.
- b. Uwagi dotyczące wszelkich obszarów potencjalnego ryzyka reputacji i ryzyka nieprzestrzegania przez instytucję kredytową odpowiednich wymogów prawnych (w tym istotnych rzeczywistych lub potencjalnych spraw sądowych i sporów prawnych).

Podejście kontrolne

- a. Istotność w zakresie planowania i prowadzenia badania ustawowego.
- b. Wykorzystanie w badaniu ustawowym ekspertów z zewnątrz.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

- c. Wykorzystanie w badaniu ustawowym pracy audytorów wewnętrznych.
- d. Stosowanie zasad rachunkowości oraz zmian w tych zasadach.
- e. Źródła potencjalnej stronniczości kierownictwa.
- f. Obszary zidentyfikowanego znaczącego ryzyka.
- g. Konkretnie działania podjęte przez biegłego rewidenta w zakresie poszczególnych transakcji (które mogły również wymagać wykorzystania ekspertów).
- h. Znaczne trudności napotymane podczas badania ustawowego (w tym spory między biegłymi rewidentami i członkami organu zarządzającego instytucji kredytowej, kadry kierowniczej wyższego szczebla lub komitetu audytu instytucji kredytowej lub członkami organu realizującego równoważne funkcje w instytucji kredytowej).
- i. Okoliczności, które doprowadziły do istotnej zmiany w planowaniu kontroli.

Sprawozdania finansowe, wycena aktywów i pasywów oraz ujawnienia informacji

- a. Opinie i osądy dotyczące kluczowych obszarów ryzyka i założeń, w tym znaczących transakcji oraz wycen (na przykład w zakresie szacowania rezerwy na straty z tytułu pożyczek oraz wyceny instrumentów finansowych).
- b. Praktyki księgowe i obszary obejmujące znaczny stopień niepewności w szacowaniu (na przykład w zakresie szacowania rezerwy na straty z tytułu pożyczek oraz wyceny instrumentów finansowych).
- c. Mające decydujące znaczenie oszacowania księgowe oraz wskazania dotyczące stronniczości kierownictwa:
 - i. w przypadku gdy instytucja kredytowa konsekwentnie stosuje wyceny o optymistycznym lub pesymistycznym profilu w zakresie dopuszczalnych wycen lub innych sygnałów wskazujących na stronniczość kierownictwa, lub
 - ii. w przypadku gdy instytucja kredytowa przeprowadza transakcje w celu osiągnięcia określonego wyniku księgowego lub regulacyjnego w taki sposób, że ujęcie księgowe lub regulacyjne jest z technicznego punktu widzenia możliwe do przyjęcia, ale ukrywa istotę transakcji.
- d. (Poprawione i niepoprawione) zniekształcenia w sprawozdaniach finansowych stwierdzone podczas badania ustawowego oraz ich ocena przez biegłych rewidentów.
- e. Adekwatność i rzetelność ujawnień w sprawozdaniach finansowych w świetle ustawowych wymogów w zakresie sprawozdawczości oraz w świetle zagrożeń, transakcji, osądów i założeń omawianych na bieżących i poprzednich spotkaniach.

Raport z badania biegłego rewidenta i komunikacja z organem zarządzającym instytucji kredytowej, kadłą kierowniczą wyższego szczebla lub komitetem audytu instytucji kredytowej, lub organem realizującym równoważne funkcje w instytucji kredytowej, w istotnych sprawach związanych ze sprawozdawczością finansową i funkcjami kontroli

- a. Raport z badania biegłego rewidenta, o którym mowa w art. 10 rozporządzenia (UE) nr 537/2014.
- b. Dodatkowe sprawozdanie dla komitetu audytu, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia (UE) nr 537/2014.

Główne ustalenia przeprowadzonych procedur kontroli i wnioski

- a. Kwestie ujawnione podczas badania ustawowego i przekazane organowi zarządzającemu instytucji kredytowej, kadry kierowniczej wyższego szczebla lub komitetowi audytu instytucji kredytowej lub organowi realizującemu równoważne funkcje w instytucji kredytowej, na przykład braki w zakresie kontroli wewnętrznej, które zgodnie z profesjonalnym osądem biegłych rewidentów zasługują na uwagę kierownictwa.
- b. Istotne kwestie, które były intensywnie omawiane z organem zarządzającym instytucji kredytowej, kadłą kierowniczą wyższego szczebla lub komitetem audytu instytucji kredytowej lub organem realizującym równoważne funkcje w instytucji kredytowej.

Oceny i działania nadzorcze

- a. Środki nadzoru nałożone na daną instytucję kredytową.
- b. Kwestie wynikające z ostatnich nadzorczych ocen ryzyka i kontroli przeprowadzonych dla konkretnej instytucji (na przykład podczas procesu kontroli i oceny nadzorczej »SREP«⁷).
- c. Wyniki kontroli tematycznych i kontroli wzajemnych przeprowadzanych przez właściwy organ w branży danej instytucji kredytowej.
- d. Uwagi wynikające z obowiązku sprawozdawczego instytucji kredytowej, w tym w zakresie kapitału ustawowego.
- e. Przestrzeganie odpowiednich wymogów prawnych i ostrożnościowych.

Inne kwestie

- a. Kwestie omawiane w poprzednich latach i na poprzednich spotkaniach, o ile uznaje się je za wciąż istotne.

⁷ Wytyczne EUNB (EBA/GL/2014/13) wydane zgodnie z art. 107 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE.

- b. Kwestie związane z mianowaniem, zmianą, odwołaniem lub rezygnacją biegłego rewidenta wyznaczonego do przeprowadzania badania ustawowego.
- c. Dodatkowe sprawy wynikające z badania ustawowego, na przykład sprawy wynikające z istniejących lub nowych wymogów przewidzianych prawem unijnym lub krajowym.
- d. Opinie dotyczące jakości komunikacji między właściwymi organami a biegłymi rewidentami oraz sposobów ulepszenia komunikacji.